

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΑ ΞΕΝΑ
ΕΙΔΗ (EU Regulation on Invasive Alien Species)**

Κανονισμός (ΕΕ) 1143/2014

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ
ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ**

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

(ενημέρωση 9/2023)

Περιεχόμενα

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	3
ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΝΥΔΡΕΙΟΥ	13
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΠΩΛΗΣΗΣ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΝΥΔΡΕΙΟΥ (PET SHOPS/AQUARIA).....	16
ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΗΠΟΙ & ΠΑΡΚΑ	17
ΕΜΠΟΡΙΟ ΦΥΤΩΝ.....	19
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΚΗΠΟΙ – ΒΟΤΑΝΟΚΗΠΟΙ - ΚΗΠΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ - ΦΥΤΑ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΓΗ	20
ΕΜΠΟΡΟΙ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΨΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΔΡΟΒΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	21

Δήλωση αποποίησης ευθύνης (Disclaimer): Οι επεξηγήσεις του παρόντος κειμένου στοχεύουν στην ενημέρωση, μέσω ερωτήσεων και απαντήσεων, των επηρεαζόμενων προσώπων, ομάδων και εμπόρων για ορισμένες πρόνοιες του Κανονισμού. Σε καμία περίπτωση δε συνιστούν νομική ερμηνεία του Κανονισμού ούτε υποκαθιστούν το περιεχόμενο του. Το επίσημο κείμενο του Κανονισμού στην αγγλική και στην ελληνική γλώσσα βρίσκεται στον ιστοχώρο του Τμήματος Περιβάλλοντος για οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Τι είναι τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη;

Είναι είδη φυτών, ζώων, μυκήτων ή μικροοργανισμών που εισβάλλουν σε περιοχές εκτός της φυσικής τους κατανομής εξαιτίας της ανθρώπινης παρέμβασης και εξαπλώνονται, απειλώντας την τοπική βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα. Λέγονται και εισβλητικά ξένα είδη.

Πολλά τέτοια είδη έχουν εισαχθεί στην Ευρώπη σκόπιμα, μέσω εμπορίου, ως καλλωπιστικά φυτά ή ζώα συντροφιάς, ή κατά λάθος, μέσα σε επιμολυσμένα εμπορεύματα. Οι αρνητικές επιπτώσεις προκύπτουν επειδή τα είδη αυτά, στο νέο περιβάλλον τους, ανταγωνίζονται ή τρέφονται με ιθαγενή είδη εκτοπίζοντάς τα ή οδηγώντας τα σε εξαφάνιση. Μπορούν ακόμη να αλλάξουν θεμελιώδεις ιδιότητες των οικοσυστημάτων στα οποία εισβάλλουν. Επιπρόσθετα, κάποια είδη προκαλούν σοβαρές ζημιές στην οικονομία ή ακόμα απειλούν την ανθρώπινη υγεία.

Τα είδη που αλλάζουν περιβάλλον λόγω φυσικής μετανάστευσης ή λόγω αντίδρασης στις κλιματικές αλλαγές δεν θεωρούνται ξενικά είδη. Αυτό αποτελεί τη φυσική διαδικασία της προσαρμογής στις περιβαλλοντικές συνθήκες. Ξενικά θεωρούνται είδη τα οποία, εξαιτίας της ανθρώπινης παρέμβασης, ξεπερνούν μεγάλους οικολογικούς φραγμούς όπως είναι οι οροσειρές βουνών και οι ωκεανοί και εισέρχονται σε εντελώς διαφορετικό περιβάλλον. Τα ξενικά είδη μπορεί να εξελίσσονται σε χωροκατακτητικά είτε λόγω μεγάλης αναπαραγωγικής ικανότητας και προσαρμοστικότητας είτε επειδή, στο νέο περιβάλλον τους δεν έχουν φυσικούς εχθρούς να τα περιορίζουν, ούτε ανταγωνισμό με συγγενικά τους είδη.

Γιατί πρέπει να λάβουμε μέτρα για αντιμετώπιση τους;

Τα Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη έχουν αναγνωριστεί ως η δεύτερη σημαντικότερη αιτία απώλειας της βιοποικιλότητας παγκοσμίως. Μόνο στο περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν περισσότερα από 12 000 ξενικά είδη, τα 10-15% των οποίων τελικά γίνονται χωροκατακτητικά. Το κόστος που έχουν στην Ευρωπαϊκή οικονομία έχει εκτιμηθεί στα €12 δις ανά έτος, ως απώλειες φυτικής, ζωικής και αλιευτικής παραγωγής, κόστος για υγειονομική περίθαλψη, ζημιές σε υποδομές και σε οικοσυστήματα. Δυστυχώς, το πρόβλημα αναμένεται να επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια λόγω του συνεχώς αυξανόμενου ρυθμού στις εμπορικές συναλλαγές, στις μεταφορές και στον τουρισμό.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μετά από 6χρονες εσωτερικές διαβουλεύσεις, υιοθέτησε νομοθεσία σε μορφή Κοινοτικού Κανονισμού (που σημαίνει άμεση εφαρμογή στα

κράτη-μέλη) με στόχο την ολοκληρωμένη και συντονισμένη αντιμετώπιση του προβλήματος των χωροκατακτητικών ξένων ειδών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Ο Κανονισμός 1143/2014 τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2015. Για σκοπούς εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού στην Κυπριακή Δημοκρατία θεσπίστηκε ο περί της Πρόληψης και Διαχείρισης της Εισαγωγής και Εξάπλωσης Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Νόμος του 2019 (Ν. 120(I)/2019).

Τι σημαίνει για εμάς η εφαρμογή του Κανονισμού;

Ο Κανονισμός επικεντρώνεται σε μια «μαύρη λίστα» ειδών που ονομάζεται «Κατάλογος Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Ενωσιακού ενδιαφέροντος» (Invasive Alien Species of Union Concern). Ο Κατάλογος καταρτίζεται και αναθεωρείται με βάση επιστημονικά δεδομένα και περιλαμβάνει είδη που αναγνωρίζονται ως χωροκατακτητικά μέσα από λεπτομερείς εκτιμήσεις κινδύνου αλλά και που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια που ορίζονται στον Κανονισμό. Η διαδικασία αυτή γίνεται από την Επιτροπή μαζί με τα κράτη-μέλη. Ο Κατάλογος τέθηκε σε ισχύ στις 2 Αυγούστου 2016 (Εκτελεστικός Κανονισμός 2016/1141) με 37 είδη και επικαιροποιήθηκε με προσθήκη 12 ειδών την 1^η Αυγούστου 2017 (Εκτελεστικός Κανονισμός 2017/1263), 17 ειδών την 16^η Αυγούστου 2019 (Εκτελεστικός Κανονισμός 2019/1262) και με προσθήκη 22 ειδών την 2^η Αυγούστου 2022 (Εκτελεστικός Κανονισμός 2022/1203). Ο Κατάλογος θα αναθεωρείται με προσθήκη νέων ειδών ή αφαίρεση αυτών που δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια.

Για τα είδη του Καταλόγου ισχύουν άμεσα αυστηροί **περιορισμοί εισαγωγής, διατήρησης, εκτροφής, μεταφοράς εντός Ε.Ε, διάθεσης στην αγορά/πώλησης, χρήσης, αναπαραγωγής/καλλιέργειας, ή απελευθέρωσής τους στο περιβάλλον.**

Πέραν αυτών απαγορεύσεων, ο Κανονισμός εισάγει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο με μέτρα πρόληψης, έγκαιρης ανίχνευσης και ταχείας εξάλειψης, καθώς και διαχείρισης ευρέως εξαπλωμένων ειδών, τα οποία πρέπει να καταρτίσουν και να εφαρμόσουν τα κράτη-μέλη.

Ισχύουν εξαιρέσεις από αυτούς τους περιορισμούς;

Ισχύουν μεταβατικές διατάξεις για τους επηρεαζόμενους εμπόρους και ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς. Οι ιδιώτες που έχουν στην κατοχή τους ζώα συντροφιάς του Καταλόγου μπορούν να τα κρατήσουν μέχρι το τέλος της φυσιολογικής τους ζωής. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει τα ζώα να διατηρούνται υπό περιορισμό και οι ιδιοκτήτες να διασφαλίσουν ότι δεν θα είναι δυνατή η αναπαραγωγή ή η διαφυγή των ζώων στο περιβάλλον. **Οι έμποροι μπορούν να συνεχίσουν να πωλούν τα**

υπάρχοντα αποθέματά τους για 12 μήνες από την ημερομηνία εγγραφής των ειδών στον Κατάλογο. Αυτές οι ρυθμίσεις θα ισχύουν κάθε φορά που εγγράφονται νέα είδη στον Κατάλογο.

Εξαιρέση από τους περιορισμούς αποτελεί η δυνατότητα αδειοδότησης ορισμένων εγκαταστάσεων, για έρευνα ή μη επιτόπια διατήρηση (ex-situ conservation) ή επιστημονική παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δοθεί άδεια άλλες δραστηριότητες, για λόγους επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος, μόνο μετά από έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το σύστημα αδειοδότησης θα εφαρμόζεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος.

Ποια είναι τα είδη του Καταλόγου (IAS of Union Concern);

Ο Κατάλογος ο οποίος περιλαμβάνει σήμερα τα πιο κάτω **88 είδη**. Οι εκτιμήσεις κινδύνου των ειδών είναι διαθέσιμες στο <https://circabc.europa.eu/w/browse/ed95cea1-4f6a-4a3b-b27d-b2bfb8288c42> ενώ χρήσιμες πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό για τα είδη υπάρχει στους ιστοχώρους NOBANIS (European Network on Invasive Alien Species www.nobanis.org) και GB Non Native Species Secretariat www.nonnativespecies.org).

ΦΥΤΑ (41)

Επιστημονικό όνομα	Κοινό αγγλικό όνομα	Κατηγορία/ ταξινομική ομάδα ή κοινό ελληνικό όνομα	Ημερομηνία εγγραφής στον Ενωσιακό Κατάλογο
<i>Lysichiton americanus</i>	American skunk cabbage	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Persicaria perfoliata</i> (<i>Polygonum perfoliatum</i>)	Asiatic tearthumb	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Lagarosiphon major</i>	Curly waterweed	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016
<i>Baccharis halimifolia</i>	Eastern Baccharis	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	Floating pennywort	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016
<i>Ludwigia peploides</i>	Floating primrose willow	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016

<i>Cabomba caroliniana</i>	Green cabomba	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016
<i>Pueraria lobata</i>	Kudzu vine	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Myriophyllum aquaticum</i>	Parrot's feather	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016
<i>Heracleum persicum</i>	Persian hogweed	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Sosnowski's hogweed	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Eichhornia crassipes</i>	Water hyacinth	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016
<i>Ludwigia grandiflora</i>	Water primrose	Υδρόβιο φυτό	2/8/2016
<i>Parthenium hysterophorus</i>	Whitetop weed	Χερσαίο φυτό	2/8/2016
<i>Althernanthera philoxeroides</i>	Alligator weed	Υδρόβιο φυτό	3/8/2017
<i>Asclepias syriaca</i>	Common milkweed	Χερσαίο φυτό	3/8/2017
<i>Elodea nuttallii</i>	Nuttall's waterweed	Υδρόβιο φυτό	3/8/2017
<i>Gunnera tinctoria</i>	Chilean rhubarb	Χερσαίο φυτό	3/8/2017
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Giant hogweed	Χερσαίο φυτό	3/8/2017
<i>Impatiens grandulifera</i>	Himalayan balsam	Χερσαίο φυτό	3/8/2017
<i>Microstegium vimineum</i>	Japanese stiltgrass	Χερσαίο φυτό	3/8/2017
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	Broadleaf watermilfoil	Υδρόβιο φυτό	3/8/2017

<i>Pennisetum setaceum</i>	Crimson fountaingrass	Χερσαίο φυτό	3/8/2017
<i>Acacia saligna</i>	Golden wreath wattle	Χερσαίο φυτό (Ακακία)	20/8/2019
<i>Ailanthus altissima</i>	Tree of heaven	Χερσαίο φυτό (Αΐλανθος)	20/8/2019
<i>Andropogon virginicus</i>	Broomsedge bluestem	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Cardiospermum grandiflorum</i>	Balloon vine	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Cortaderia jubata</i>	Purple pampas grass	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Ehrharta calycina</i>	Perennial veldtgrass	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>	Senegal tea plant	Υδρόβιο φυτό	20/8/2019
<i>Humulus scandens</i>	Japanese hop	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Lespedeza cuneata</i>	Chinese bushclover	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Lygodium japonicum</i>	Vine-like fern	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Prosopis juliflora</i>	Mesquite	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Salvinia molesta</i>	Salvinia moss	Υδρόβιο φυτό	20/8/2019
<i>Triadica sebifera</i>	Chinese tallow	Χερσαίο φυτό	20/8/2019
<i>Hakea sericea</i>	Silky hakea	Χερσαίο φυτό	13/7/2022
<i>Koenigia polystachya</i>	Himalayan knotweed	Χερσαίο φυτό	13/7/2022

<i>Rugulopteryx okamurae</i>	Brown Alga	Υδρόβιο μακροφύκος	13/7/2022
<i>Pistia stratiotes</i> L.	Water lettuce	Υδρόβιο φυτό	2/8/2024
<i>Celastrus orbiculatus</i>	Oriental bittersweet	Χερσαίο φυτό	2/8/2027
ZΩΑ (47)			
<i>Percottus glenii</i>	Amur sleeper	Είδος ψαριού γλυκού νερού	2/8/2016
<i>Vespa velutina</i>	Asian hornet	Είδος σφήκας	2/8/2016
<i>Eriocheir sinensis</i>	Chinese mitten crab	Είδος κάβουρα	2/8/2016
<i>Myocastor coypus</i>	Coypu	Μυοκάστορας (είδος τρωκτικού)	2/8/2016
<i>Sciurus niger</i>	Fox squirrel	Είδος σκίουρου	2/8/2016
<i>Sciurus carolinensis</i>	Grey squirrel	Αμερικάνικος γκρίζος σκίουρος	2/8/2016
<i>Corvus splendens</i>	Indian house crow	Είδος κορακιού	2/8/2016
<i>Procambarus fallax</i> f. <i>virginalis</i>	Marbled crayfish	Είδος καραβίδας γλυκού νερού	2/8/2016
<i>Muntiacus reevesi</i>	Muntjac deer	Είδος ελαφιού	2/8/2016
<i>Lithobates (Rana)</i> <i>catesbeianus</i>	North American bullfrog	Βουβαλοβάτραχος	2/8/2016
<i>Callosciurus erythraeus</i>	Pallas's squirrel	Είδος σκίουρου	2/8/2016
<i>Procyon lotor</i>	Raccoon	Ρακούν	2/8/2016

<i>Procambarus clarkii</i>	Red swamp crayfish	Είδος καραβίδας γλυκού νερού	2/8/2016
<i>Trachemys scripta</i> (including sub-species <i>T. s. elegans</i> , <i>T. s. scripta</i> , <i>T. s. troosti</i>)	Yellow-bellied Slider, Red-eared Slider, Cumberland Slider	Είδος νεροχελώνας που περιλαμβάνει 3 υποείδη	2/8/2016
<i>Oxyura jamaicensis</i>	Ruddy duck	Αμερικανικό κεφαλούδι (είδος πάπιας)	2/8/2016
<i>Threskiornis aethiopicus</i>	Sacred ibis	Ιερή Ίβιδα (αφρικάνικο είδος πουλιού)	2/8/2016
<i>Tamias sibiricus</i>	Siberian chipmunk	Είδος μικρού σκίουρου	2/8/2016
<i>Pacifastacus leniusculus</i>	Signal crayfish	Αμερικάνικη καραβίδα	2/8/2016
<i>Herpestes javanicus</i>	Small Asian mongoose	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού	2/8/2016
<i>Nasua nasua</i>	South American coati	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού	2/8/2016
<i>Orconectes limosus</i>	Spiny-cheek crayfish	Είδος καραβίδας γλυκού νερού	2/8/2016
<i>Orconectes virilis</i>	Virile crayfish	Είδος καραβίδας γλυκού νερού	2/8/2016
<i>Pseudorasbora parva</i>	Topmouth gudgeon	Είδος ψαριού γλυκού νερού	2/8/2016
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Egyptian goose	Αιγυπτιακή χήνα	3/8/2017
<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Raccoon dog	Είδος σαρκοφάγου θηλαστικού	3/8/2017
<i>Ondatra zibenthicus</i>	Muskrat	Είδος θηλαστικού	3/8/2017
<i>Acridotheres tristis</i>	Common myna	Είδος πτηνού	20/8/2019
<i>Arthurdendyus triangulatus</i>	New Zealand flatworm	Είδος πλατυέλμινθα	20/8/2019

<i>Lepomis gibbosus</i>	Pumpkinseed	Ηλιόψαρο (είδος γλυκού νερού)	20/8/2019
<i>Plotosus lineatus</i>	Striped eel catfish	Θαλάσσιο είδος ψαριού	20/8/2019
<i>Ameiurus melas</i>	Black bullhead	Είδος ψαριού γλυκού νερού	13/7/2022
<i>Axis axis</i>	Chital	Τσιτάλι (είδος ελαφιού)	13/7/2022
<i>Callosciurus finlaysonii</i>	Variable/ Finlayson's squirrel	Είδος σκίουρου	13/7/2022
<i>Channa argus</i>	Northern snakehead	Είδος ψαριού γλυκού νερού	13/7/2022
<i>Faxonius rusticus</i>	Rusty crayfish	Είδος καραβίδας γλυκού νερού	13/7/2022
<i>Gambusia affinis</i>	Mosquitofish	Κουνουπόψαρο (είδος γλυκού νερού)	13/7/2022
<i>Gambusia holbrooki</i>	Eastern mosquitofish	Κουνουπόψαρο (είδος γλυκού νερού)	13/7/2022
<i>Lampropeltis getula</i>	Common kingsnake	Είδος φιδιού	13/7/2022
<i>Limnoperna fortunei</i>	Golden mussel	Είδος μυδιού (γλυκού νερού)	13/7/2022
<i>Morone americana</i>	White perch	Θαλάσσιο είδος ψαριού	13/7/2022
<i>Pycnonotus cafer</i>	Red vented Bulbul	Είδος πτηνού	13/7/2022
<i>Solenopsis geminata</i>	Tropical fire ant	Είδος μυρμηγκιού	13/7/2022
<i>Solenopsis invicta</i>	Red imported fire ant	Είδος μυρμηγκιού	13/7/2022
<i>Solenopsis richteri</i>	Black imported fire ant	Είδος μυρμηγκιού	13/7/2022

Wasmannia auropunctata Electric ant Είδος μυρμηγκιού 13/7/2022

Fundulus heteroclitus Mummichog Κουνουποφάγος (θαλάσσιο είδος ψαριού) 2/8/2024

Xenopus laevis African clawed frog Αφρικανικός βάτραχος (είδος αμφιβίου) 2/8/2024

Ποιοι επηρεάζονται από την υιοθέτηση του Καταλόγου;

Από τον Κανονισμό επηρεάζονται διάφοροι **εμπορικοί τομείς** (έμποροι ζώων συντροφιάς, έμποροι φυτών ενυδρείου, καλλωπιστικών και άλλων, εισαγωγείς ζωντανών υδρόβιων οργανισμών) αλλά και **ζωολογικοί κήποι/πάρκα** και το **ευρύτερο κοινό** ως ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς και φυτών κήπου. Για τους επηρεαζόμενους ιδιώτες και εμπόρους ισχύουν μεταβατικές διατάξεις ενός ή δύο ετών ανάλογα με την περίπτωση, όπως περιγράφονται με περισσότερη λεπτομέρεια σε ειδικό τμήμα με ερωτήσεις & απαντήσεις πιο κάτω.

Τι ποινές θα ισχύουν σε περίπτωση παράβασης των πιο πάνω περιορισμών;

Σε περίπτωση παράβασης του Κανονισμού και του Περί της Πρόληψης και Διαχείρισης της Εξάπλωσης Χωροκατακτητικών Ξένων Ειδών Νόμου του 2019 (Ν.120(Ι)/2019), όπως για παράδειγμα η παράνομη πώληση και απελευθέρωση ειδών του Καταλόγου, εφαρμόζονται κυρώσεις σε εθνικό επίπεδο οι οποίες ρυθμίζονται στα πλαίσια του παραπάνω Νόμου. Ρυθμίζεται επίσης το σύστημα αδειοδότησης και οι σχετικές επιθεωρήσεις αδειοδοτημένων εγκαταστάσεων αλλά και καταστημάτων πώλησης ζώων και φυτών που μπορεί να περιλαμβάνουν είδη του καταλόγου.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΝΥΔΡΕΙΟΥ

Ποια από τα είδη του καταλόγου θεωρούνται ζώα συντροφιάς (pets);

Τα πιο κάτω είδη πωλούνταν μέχρι τώρα ως ζώα συντροφιάς στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή και κρατούνται από ιδιώτες:

<i>Sciurus niger</i>	Fox squirrel	Είδος σκίουρου
<i>Lithobates (Rana) catesbeianus</i>	North American bullfrog	Βουβαλοβάτραχος
<i>Callosciurus erythraeus</i>	Pallas's squirrel	Είδος σκίουρου
<i>Procyon lotor</i>	Raccoon	Ρακούν
<i>Trachemys scripta</i> (including sub-species <i>T. s. elegans</i> , <i>T. s. scripta</i> , <i>T. s. troosti</i>)	Yellow-bellied Slider, Red-eared Slider, Cumberland Slider	Είδος νεροχελώνας που περιλαμβάνει 3 υποείδη
<i>Tamias sibiricus</i>	Siberian chipmunk	Είδος μικρού σκίουρου
<i>Herpestes javanicus</i>	Small Asian mongoose	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού
<i>Nasua nasua</i>	South American coati	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού
<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Raccoon dog	Είδος σαρκοφάγου θηλαστικού
<i>Callosciurus finlaysonii</i>	Variable/Finlayson's squirrel	Είδος σκίουρου
<i>Xenopus laevis</i>	African clawed frog	Αφρικανικός βάτραχος (είδος αμφιβίου)

Κάποια είδη φυτών, ψαριών και караβίδων του Καταλόγου πωλούνταν επίσης ως είδη ενυδρείου, όπως αναφέρεται και στο επόμενο τμήμα που αφορά τα καταστήματα πώλησης. Για τα είδη αυτά ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί και μεταβατικές διατάξεις που περιγράφονται στο τμήμα αυτό.

Θα πρέπει να θανατώσω το ζώο συντροφιάς μου;

Όχι, δεν απαιτεί κάτι τέτοιο ο Κανονισμός. Αν έχετε ζώο του καταλόγου στην κατοχή σας, το οποίο αποκτήσατε προτού τεθούν σε ισχύ οι περιορισμοί, μπορείτε να το κρατήσετε μέχρι το τέλος της φυσιολογικής του ζωής. Πρέπει όμως να διασφαλίσετε ότι διατηρείται σε έγκλειστους χώρους ώστε να μην μπορεί να διαφύγει στο περιβάλλον. Επίσης, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μην

είναι δυνατή η αναπαραγωγή του. Για ένα έτος μετά την εγγραφή στον Κατάλογο θα ισχύει μεταβατική περίοδος κατά την οποία οι έμποροι θα μπορούν να πωλούν τα ζώα/φυτά του Καταλόγου σε μη εμπόρους, ώστε να εξαντληθεί το απόθεμά τους. Αν αγοράσετε ζώα συντροφιάς κατά την περίοδο αυτή θα μπορείτε πάλι να τα κρατήσετε μέχρι το φυσιολογικό τους θάνατο, σε συνθήκες περιορισμού όπως περιγράφεται πιο πάνω.

Χρειάζομαι κάποια άδεια για το ζώο συντροφιάς μου;

Όχι, δεν χρειάζεται άδεια. Παρόλα αυτά, το Τμήμα Περιβάλλοντος σκοπεύει να προχωρήσει στην καταγραφή όλων των ειδών ζώων του Καταλόγου που υπάρχουν σήμερα στην ελεύθερη Κύπρο, με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού. Για αυτό, καλεί όλους όσους κατέχουν είδη ζώων που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο να τα δηλώσουν σε σχετικό έντυπο το οποίο διατίθεται μέσω του ιστοχώρου του.

Μπορώ να κυκλοφορήσω το ζώο συντροφιάς μου εκτός σπιτιού ;

Για τα είδη του καταλόγου που θεωρούνται ζώα συντροφιάς, επιτρέπεται κατά παρέκκλιση η μεταφορά από/προς την Ε.Ε. ή εντός της (από ένα κράτος μέλος σε άλλο) από τους ιδιοκτήτες τους, δεδομένου ότι τα ζώα αποκτήθηκαν πριν συμπεριληφθούν στον Κατάλογο και δεδομένου ότι λαμβάνονται όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να αποκλειστεί το ενδεχόμενο διαφυγής τους στο περιβάλλον ή αναπαραγωγής τους.

Τι μπορώ να κάνω με το ζώο συντροφιάς μου αν δεν θέλω πλέον να το κρατήσω; Μπορώ να το δώσω σε κάποιον άλλο;

Δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με τον Κανονισμό, να μεταφέρονται σε άλλους χρήστες τα είδη του Καταλόγου.

Θα γίνονται έλεγχοι από επιθεωρητές σε ιδιωτικούς χώρους ιδιοκτητών ζώων συντροφιάς;

Όχι, προς το παρόν δεν προβλέπεται ότι θα γίνονται τέτοιοι έλεγχοι. Αν υπάρχουν στοιχεία για διάπραξη ποινικού αδικήματος, η Αστυνομία μπορεί να προβεί σε ανάλογες έρευνες. Επιθεωρήσεις θα διενεργούνται σε εμπορικές ή αδειοδοτημένες βάσει του Κανονισμού εγκαταστάσεις, σύμφωνα με τις πρόνοιες νομοθεσίας που προωθείται από το Τμήμα Περιβάλλοντος.

Μπορεί να μου επιβληθεί πρόστιμο αν απελευθερώσω είδος του Καταλόγου στο περιβάλλον;

Η απελευθέρωση είδους του Καταλόγου απαγορεύεται και σε περίπτωση παράβασης των περιορισμών θα εφαρμόζονται οι κυρώσεις που προνοεί η σχετική εθνική νομοθεσία.

Σκοπός είναι να μειωθούν στο ελάχιστο οι πιθανότητες διαφυγής των ειδών αυτών στο περιβάλλον. Η απελευθέρωση των αμερικάνικων χελώνων *Trachemys scripta* για παράδειγμα, είτε επειδή οι ιδιοκτήτες τους δεν επιθυμούν πλέον να τις κρατήσουν είτε επειδή θεωρούν ότι θα είναι καλύτερα να ζήσουν σε φυσικό περιβάλλον, έχει ως αποτέλεσμα την ευρεία εξάπλωση του είδους σε όλα σχεδόν τα ποτάμια και λίμνες στην Κύπρο. Αυτό είναι καταστροφικό για την τοπική βιοποικιλότητα, καθώς οι χελώνες αυτές ανταγωνίζονται ή τρέφονται με ιθαγενή Κυπριακά είδη εκτοπίζοντάς τα και απειλώντας τα με εξαφάνιση.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΠΩΛΗΣΗΣ ΖΩΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΝΥΔΡΕΙΟΥ (PET SHOPS/AQUARIA)

Θα μπορώ να πουλήσω είδη του Καταλόγου που έχω στο κατάστημά μου;

Η πώληση ειδών του Καταλόγου απαγορεύεται με βάση τον Κανονισμό. Απαγορεύεται επίσης η εισαγωγή των ειδών του Καταλόγου, τόσο από τρίτες χώρες όσο και από χώρες της Ε.Ε. Θα ισχύει παρόλα αυτά μεταβατική περίοδος για εξάντληση εμπορικού αποθέματος κάθε φορά που εγγράφονται νέα είδη στον Κατάλογο. Η πώληση θα επιτρέπεται για περίοδο ενός έτους από την εγγραφή των ειδών σε χρήστες που δεν είναι έμποροι και για περίοδο δύο ετών σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις.

Ποια είδη του Καταλόγου συνήθως πωλούνταν σε καταστήματα;

Τα είδη που πωλούνταν συνήθως ως ζώα συντροφιάς στην Ε.Ε. και εμπίπτουν στον Κατάλογο αναφέρονται στο πιο πάνω Τμήμα (Ιδιοκτήτες Ζώων Συντροφιάς).

Κάποια είδη ψαριών και καραβίδων επίσης μπορεί να εισάγονταν και να πωλούνταν ως είδη ενυδρείου ή ως τροφή/δολώματα για άλλα είδη στην Ε.Ε, όπως π.χ. το *Percottus glenii*, το *Procambarus fallax f. virginalis*, το *Procambarus clarkii*, το *Pacifastacus leniusculus*, το *Orconectes virilis*, το *Orconectes limosus* το *Pseudorasbora parva* και το *Faxonius rusticus*.

Επιπρόσθετα, κάποια είδη υδρόβιων φυτών του Καταλόγου μπορεί να πωλούνταν ως καλλωπιστικά ενυδρείων. Για να βεβαιωθείτε, συμβουλευτείτε τον πίνακα των ειδών του Καταλόγου.

Το κοινό που θα μπορεί να αγοράζει είδη του Καταλόγου κατά τη μεταβατική περίοδο 1 έτους θα χρειάζεται άδεια για τα κρατήσσει;

Όχι, θα ισχύουν οι κανόνες που αναφέρονται πιο πάνω για τους ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς, ότι δηλ. μπορούν να τα κρατήσουν μέχρι το τέλος της φυσιολογικής τους ζωής δεδομένου ότι θα λαμβάνονται όλα τα μέτρα ώστε να μην είναι δυνατή η διαφυγή τους στο περιβάλλον.

Θα επιθεωρούνται τα καταστήματα πώλησης ζώων συντροφιάς/ ειδών ενυδρείου (pet shops/aquaria);

Θα διενεργούνται επιθεωρήσεις στο πλαίσιο ελέγχων για συμμόρφωση με τον Κανονισμό και σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, για οποιαδήποτε παράβαση των περιορισμών θα εφαρμόζονται κυρώσεις που προβλέπει η εθνική νομοθεσία.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΗΠΟΙ & ΠΑΡΚΑ

Ποια ζώα του Καταλόγου υπάρχουν συνήθως στους ζωολογικούς κήπους;

Τα πιο κάτω ζώα διατηρούνται συνήθως σε ζωολογικούς κήπους στην Ε.Ε.:

<i>Sciurus niger</i>	Fox squirrel	Είδος σκίουρου
<i>Muntiacus reevesi</i>	Muntjac deer	Είδος ελαφιού
<i>Lithobates (Rana) catesbeianus</i>	North American bullfrog	Βουβαλοβάτραχος
<i>Callosciurus erythraeus</i>	Pallas's squirrel	Είδος σκίουρου
<i>Procyon lotor</i>	Raccoon	Ρακούν
<i>Trachemys scripta</i> (including sub-species <i>T. s. elegans</i> , <i>T. s. scripta</i> , <i>T. s. troosti</i>)	Yellow-bellied Slider, Red-eared Slider, Cumberland Slider	Είδος νεροχελώνας που περιλαμβάνει 3 υποείδη
<i>Oxyura jamaicensis</i>	Ruddy duck	Αμερικανικό κεφαλούδι (είδος πάπιας)
<i>Threskiornis aethiopicus</i>	Sacred ibis	Ιερή Ίβιδα (αφρικάνικο είδος πουλιού)
<i>Tamias sibiricus</i>	Siberian chipmunk	Είδος μικρού σκίουρου
<i>Herpestes javanicus</i>	Small Asian mongoose	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού
<i>Nasua nasua</i>	South American coati	Είδος μικρού σαρκοφάγου θηλαστικού
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Egyptian goose	Αιγυπτιακή χήνα
<i>Axis axis</i>	Chital	Τσιτάλι (είδος ελαφιού)
<i>Callosciurus finlaysonii</i>	Variable/ Finlayson's squirrel	Είδος σκίουρου
<i>Lampropeltis getula</i>	Common kingsnake	Είδος φιδιού
<i>Pycnonotus cafer</i>	Red vented Bulbul	Είδος πτηνού
<i>Xenopus laevis</i>	African clawed frog	Αφρικανικός βάτραχος (είδος αμφιβίου)

Μπορούν οι ζωολογικοί κήποι να συνεχίσουν να διατηρούν ζώα που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο;

Ναι, μπορούν να τα κρατήσουν μέχρι το τέλος της φυσιολογικής τους ζωής χωρίς να απαιτείται η εξασφάλιση οποιασδήποτε άδειας, δεδομένου ότι θα λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε να μην είναι δυνατή η αναπαραγωγή ή η διαφυγή τους στο περιβάλλον. Στόχος είναι να μειωθούν σταδιακά οι πληθυσμοί και τα άτομα των ειδών αυτών στην Κύπρο, μέσω των περιορισμών πρόληψης που επιβάλλονται και μέσω των μέτρων έγκαιρης ανίχνευσης και διαχείρισης εξαπλωμένων ειδών, όπως προνοεί ο Κανονισμός.

Μπορεί ένας ζωολογικός κήπος να αποκτήσει νέα ζώα που ανήκουν στα είδη του Καταλόγου;

Δεν θα είναι πλέον δυνατή η εισαγωγή των ειδών του Καταλόγου από την Ε.Ε ή από τρίτες χώρες, εκτός αν αποκτηθεί σχετική άδεια (permit) που θα εκδίδεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος για σκοπούς έρευνας ή μη επιτόπιας διατήρησης (ex-situ conservation). Παρόλα αυτά, οι ζωολογικοί κήποι θα μπορούσαν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην εξάλειψη και διαχείριση ειδών που υπάρχουν στην Κύπρο ή διαφεύγουν στο περιβάλλον, όπως π.χ. για τη χελώνα *Trachemys scripta*. Κάτι τέτοιο θα πρέπει να γίνει σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές μέσα από εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων που θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν προγράμματα διαφώτισης και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Επιτρέπεται η μεταφορά ζώων του Καταλόγου εκτός ζωολογικού κήπου;

Επιτρέπεται μόνο η προσωρινή μεταφορά τους για σκοπούς περίθαλψης δεδομένου ότι λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για μη διαφυγή τους.

Πρέπει να στείρωθούν τα ζώα που κρατούνται σε ζωολογικούς κήπους;

Οι ζωολογικοί κήποι θα πρέπει να λάβουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για να διασφαλίσουν τη μη αναπαραγωγή των ζώων του καταλόγου αναλόγως του ποια μέθοδος είναι καλύτερη για το είδος, για παράδειγμα μέσω στείρωσης ή χωριστής διατήρησης αρσενικών από θηλυκά.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΦΥΤΩΝ

Θα μπορούν οι φυτωριόχοι να πουλήσουν φυτά του Καταλόγου που διατηρούν ως εμπορικό απόθεμα;

Θα μπορούν να πουλήσουν μόνο αποθέματα που αποκτήθηκαν πριν εγγραφούν τα είδη στον Κατάλογο, για μεταβατική περίοδο 1 έτους από την εγγραφή. Για διάστημα 2 ετών από την εγγραφή θα μπορούν να τα πουλήσουν σε εγκαταστάσεις που έχουν άδεια για χρήση των ειδών αυτών. Οι ημερομηνίες εγγραφής στον Κατάλογο δίνονται στον πίνακα (σελ. 5) Δε θα είναι δυνατή η εισαγωγή νέων φυτών.

Η μεταβατική περίοδος ισχύει και για τους χονδρικούς πωλητές/εισαγωγείς φυτών;

Επιτρέπεται μόνο η πώληση ή παράδοση δειγμάτων σε χρήστες που δεν είναι έμποροι υπό την προϋπόθεση ότι διατηρούνται και μεταφέρονται υπό περιορισμό – το χρονοδιάγραμμα του ενός έτους ισχύει για όλα τα αποθέματα δειγμάτων που υπάρχουν στην αγορά.

Θα επιθεωρούνται οι εγκαταστάσεις εμπορίας φυτών (φυτώρια, χονδρικοί/λιανικοί πωλητές;

Το Τμήμα Περιβάλλοντος διενεργεί επιθεωρήσεις στο πλαίσιο ελέγχων για συμμόρφωση με τον Κανονισμό και σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, για οποιαδήποτε παράβαση των περιορισμών εφαρμόζονται οι κυρώσεις που καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΚΗΠΟΙ - ΒΟΤΑΝΟΚΗΠΟΙ - ΚΗΠΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ - ΦΥΤΑ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΓΗ

Πρέπει να ξεριζωθούν όλα τα φυτά που ανήκουν στα είδη του Καταλόγου από κήπους, βοτανόκηπους, ιδιωτική γη κλπ;

Όχι απαραίτητα. Οι διαχειριστές τέτοιων κήπων ή οι ιδιώτες θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τα είδη αυτά δεν εξαπλώνονται πέρα από τα όρια της ιδιοκτησίας. Όπου αυτό δεν είναι δυνατό, καλό θα ήταν να ληφθεί υπόψη το ενδεχόμενο εκρίζωσης των φυτών αυτών, στην προσπάθεια να περιοριστεί η εξάπλωσή τους που θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην τοπική βιοποικιλότητα.

Μπορεί το κοινό να συνεχίσει να αγοράζει φυτά του Καταλόγου;

Οι φυτωριούχοι θα μπορούν να πωλούν τα φυτά αυτά στο κοινό για το ένα έτος από την εγγραφή τους στον Κατάλογο. Επομένως οι ιδιώτες θα έχουν τη δυνατότητα να αγοράσουν νόμιμα τα είδη αυτά κατά την ισχύουσα μεταβατική περίοδο και να τα φυτέψουν στον κήπο τους. Όμως, θα πρέπει να προσέξουν να μην εξαπλωθεί πέραν του κήπου τους καθώς αυτό θα παραβιάζει τους περιορισμούς του Κανονισμού. Μετά τη μεταβατική περίοδο του ενός έτους δεν είναι δυνατή η αγορά και φύτευση των ειδών αυτών - παράβαση των περιορισμών συνιστά αδίκημα για το οποίο εφαρμόζονται κυρώσεις με βάση το σχετικό εθνικό νόμο.

Θα γίνονται έλεγχοι από επιθεωρητές του Τμήματος Περιβάλλοντος σε ιδιωτικούς κήπους, κήπους ξενοδοχείων και βοτανόκηπους;

Όχι, προς το παρόν δεν προβλέπεται ότι θα γίνονται τέτοιοι έλεγχοι. Επιθεωρήσεις θα διενεργούνται σε εμπορικές ή αδειοδοτημένες βάσει του Κανονισμού εγκαταστάσεις, σύμφωνα με τις πρόνοιες της εθνικής νομοθεσίας.

ΕΜΠΟΡΟΙ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΨΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΔΡΟΒΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Υπάρχουν υδρόβια είδη του Καταλόγου που εισάγονται ζωντανά για κατανάλωση ή για χρήση σε ενυδρεία;

Ναι κάποια από αυτά κυκλοφορούσαν στο εμπόριο της Ε.Ε, π.χ. το ψάρι *Percottus glenii* και οι καραβίδες *Procambarus fallax f. virginalis*, *Orconectes limosus* και *Orconectes virilis* ως είδη ενυδρείου, οι καραβίδες *Procambarus clarkii* και *Pacifastacus leniusculus* για κατανάλωση συνήθως στα εστιατόρια και το *Pseudorasbora parva* ως είδος ενυδρείου ή ως δόλωμα.

Θα μπορεί να συνεχίσει η πώληση τέτοιων ειδών του Καταλόγου;

Η πώληση ζωντανών ατόμων ειδών του Καταλόγου απαγορεύεται με βάση τον Κανονισμό. Απαγορεύεται επίσης η εισαγωγή ζωντανών ατόμων των ειδών του Καταλόγου, τόσο από τρίτες χώρες όσο και από χώρες της Ε.Ε. Θα ισχύει μεταβατική περίοδος ενός έτους από την εγγραφή όπως για όλα τα είδη για εξάντληση υφιστάμενου εμπορικού αποθέματος τόσο από χονδρικούς όσο και από λιανικούς εμπόρους.

Θα είναι δυνατή η εξαγωγή ζωντανών οργανισμών που προορίζονται για κατανάλωση σε τρίτες χώρες;

Αυτό θα εξεταστεί ως ενδεχόμενο από το Τμήμα Περιβάλλοντος, αν χρειαστεί. Η εξαγωγή δεν απαγορεύεται σύμφωνα με τον Κανονισμό δεδομένου ότι τηρούνται όλα τα μέτρα για αποτροπή διαφυγής των ζώων και δεδομένου ότι κάτι τέτοιο περιλαμβάνεται στα διαχειριστικά μέτρα που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται από τις αρμόδιες αρχές.

Θα επιθεωρούνται οι εγκαταστάσεις εμπόρων;

Το Τμήμα Περιβάλλοντος διενεργεί επιθεωρήσεις στο πλαίσιο ελέγχων για συμμόρφωση με τον Κανονισμό και τη σχετική εθνική νομοθεσία. Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, για οποιαδήποτε παράβαση των περιορισμών εφαρμόζονται κυρώσεις που καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία.